

„Ma már a Szovjetuniótól távoli földrészekben is élhet függetlenül, szabadon kis állam”

Forró hangulatú diáknagygyűlés Szegeden

Az utóbbi hetekben, napokban a rádióban, televízióban, a lapokban, baráti beszélgetéseken és nagygyűléseken — egy szóval mindenütt Kubáról esett leg több szó. A Szovjetunió következetes békepolitikája, mint már annyiszor, most is elhárította a háború veszélyét. Az utóbbi napokban ugyan enyhült a feszültség, de az érdeklődés nem csökkent Kubá iránt. Ezzel magyarázható, hogy tegnap, pénteken a Szabadság Filmszínház nézőtere zsúfolásig megtelt.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem, a József Attila Tudományegyetem és a Sze-

gedi Tanárképző Főiskola KISZ-bizottsága rendezett nagygyűlést. Bölcsészek, orvosok, vegyészek, tanárjelöltek, tanárok és oktatók jöttek el, hogy meghallgassák Várnai Ferencnek, a KISZ Központi Bizottsága titkárának kubai élménybeszámolóját.

Bíró Lajosnak, a KISZ Csongrád megyei bizottsága titkárának megnyitó szavai után Várnai Ferenc, aki a magyar KISZ-fiatalok küldöttségét vett részt a kubai kommunista fiatalok kongresszusán — igen érdekesen számolt be a nagygyűlés fiatal résztvevőinek kubai útjáról.

— Mindenütt, amerre járt a magyar küldöttség, lázas alkotómunkát látott, s határtalan odaadást tapasztalt a hazáért. 14—15 éves fiatalok tagjai a népi miliciának, s bármelyik pillanatban készek életüket is feláldozni a hazáért.

— A kubai látogatás során meggyőződünk arról, hogy ma már a Szovjetuniótól távoli földrészekben is élhet függetlenül, szabadon kis állam. A testvéri ország népét szent kötelességünk segíteni — mondotta befejezésül Várnai Ferenc.

A nagy tetszéssel fogadott beszámoló után a gyűlés résztvevői kubai dokumentumfilmet tekintettek meg.

Miért féltik szakmájukat a kádárok?

Érvek és ellenérvek két vállalat egyesítéséről

A városi tanács döntése alapján 1963. január elsejével egyesül a seprűgyár és a kádárpár vállalat. Első olvasásra kissé meglehetősen ez a hír: vajon mekkora lehet egy nevezőre hozni ezt a két különböző jellegű iparágat? S még az sem oszlatja el a kételyeket, hogy a seprűgyár faműhelye révén mégiscsak van valami egészen távoli rokonság közöttük.

Jogosnak tűnő aggodalmak

Ráadásul egyáltalán nem örülnek a közelgő összevonásnak a kádárok, sem a vállalat vezetői, sem a munkások. S érvek közül, melyekkel aggodalmaikat alátámasztják, egy s némi hatásosnak tűnik. Azt mondják például, hogy mi szükség az egyesülésre, amikor az ő üzemük meghozza a hasznát így önállóan is. Tíz év alatt — éppen január 2-án ültetnek meg fennállásuk tizedik évfordulóját — több ízben nyertek elüzemeltetést, és nem akadt olyan esztendő, hogy a termelési tervet ne teljesítették volna.

Gyártmányaik, a boroshordók, a dézsák, s a többi kádárpár termék minősége elismerten kiváló. Aki ezekbe tölti árúját, biztos benne, hogy még a külföldi vásárló is meg lesz velük elégedve. Igaz is, soha nem érkezett panasz munkájukra. Az idősebb szakemberek mellé lassanként kinevelték az utnápótlást is, akik nyomdokaiton haladva öregbíthetik a szegedi kádárok hírnevét.

A kézműipar jelenti a minőséget

De mi lesz, ha majd a seprűgyárhoz tartoznak? A hordógyártást többé nem viseli szívén senki, hiszen ott az exportra készülő seprűk a fontosabbak, meg a szőrfeldolgozás. Nem lesz, aki biztosítsa a folyamatos anyagellátást, a rendelést. Apránként majd elszűnnek másfelé a kádárszakma mesterei, s néhány év múlva magva szakad ennek a szép hagyományú iparnak. Nem akad többé kádár egész Dél-Magyarországon.

Még azt is mondják, hogy Budapesten, a Mechanikai Hordógyár továbbra is termel. De ott egészen másfajta árut készítenek. Szegeden éppen azért nem gépesítették a hordógyártást, mert a kézműipar jelenti az igazi minőséget: jó hordót nem lehet géppel csinálni. Az ára is megmutatja: egy 500 literes mechanikai ászokhordó csak fele annyiba kerül, mint amit kézzel, a jól bevált módszerekkel állítottak elő.

Mégis célszerű az összevonás

Ha most a fejtegetés abbamaradna, aligha vonná kétségbe valaki a kádárok igazságát. S a következtetés is körülbelül így hangzana: hagyják dolgozni őket, éppúgy, mint eddig.

Csakhat eddig sem igen hagyták a saját meggyőződésük szerint dolgozni a szegedi kádárokat. Az idén például »elfelejtett« kereteket biztosítani számukra az Országos Tervhivatal. Kijelölés szerint csupán a Mechanikai Hordógyár, s néhány vidéki kisipari szövetkezet dolgozhatott az országban, s nekik meg kellett elégedniük az alacsony munkával, ami maradt. A MÚART, kereskedelmi átvéve szervük, tekintettel a régi kapcsolatokra, s a már említett minőségi munkára, alkalmanként ugyan rendelt tőlük árut, s ezzel biztosította a terv teljesítését is, de hát ezzel a módszerrel mégsem lehet sokáig boldogulni, ezt akárhán beláthatja.

Mivel pedig mind a vállalat, mind felügyeleti és irányító hatóságok, a tanács pénzügyi és ipari osztályai is hiába igyekeztek az Országos Tervhivatalnál kijelölést szerezni, valószínűnek látszik, hogy nem véletlenségből hagyták ki őket a számításból, hanem, mert a népgazdaság érdekei így követelik.

Az előkészítés sokat segíthet

Mindössze 30 dolgozót foglalkoztat a kádárpár vállalat. Ebből a létszámból hárman az alkalmazotti létszámba tartoznak, 19 szakmunkás, a többi pedig segédmunkás. Talán ez az adat is kellőképpen bizonyítja: annak ellenére, hogy »megkeresik, amibe kerülnek«, sőt bizonyos nyereséget is mutathatnak fel, nem sok értelme van annak, hogy önálló vállalként működjenek. Annál is inkább, mert a korszerű iparvezetés éppen a nagyobb termelési egységek kialakítását kívánja meg. Az üzemi körülményeket, a tervszerű termelést és az irányítási célszerűségét még a helyiiparban

is a magasabb szintű formák teszik lehetővé.

Ami pedig a seprűgyár és a kádárpár összevonását illeti: érthető, hogy minden változás előtt várakozás, kételkedés, némi bizonytalanság érzet lesz úrrá. Nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a kádárok féltik mesterségüket. Féltik, mert szeretik. De azért túlzás, hogy az egyesülés következményének tartják szakmájuk esetleges elszorítását. Napjainkban jó néhány ipar éli vésznapjait, mert már betöltötte szerepét, s jó néhány új ipari születik, melyre eddig nem volt szükség.

Hogy a szegedi kádárpár kihál-e vagy sem, azt ma még nehéz lenne megmondani. De hogy a seprűgyárnak semmi része nem lesz benne, az bizonyos! Sajnos, a tervezett egyesítés előkészítésével mindeddig késlekedtek az illetékesek, pedig ez sokat segíthet a várakozás feloldásában. Még elegendő idő van hátra az összevonás kijelölt hatánapjáig, jó lenne, ha a tanács, a seprűgyár és a kádárpár vállalat vezetői mielőbb összeülne, és megbeszelnék a problémákat, elosztalnák a félreértéseket, s kialakítanák a jövő képét.

F. K.

Magyar–indonéz barátsági és együttműködési szerződés

Pénteken délből Budapestén kicserélték a Magyar Népköztársaság és az Indonéz Köztársaság között Djakartában 1961. augusztus 23-án aláírt barátsági és együttműködési szerződés megerősítő okiratait.

A kicserélésről szóló jegyzőkönyvet magyar részről Erdélyi Károly külügyminiszter-helyettes, indonéz részről Iman Surjakusuma, az Indonéz Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője írta alá.

ELTŰNIK A PÜSPÖKBAZÁR

Hosszú évekig éktelenkedett Szeged szívében a püspökbazár elnevezésű üzleti tömb, melynek elhanyagolt épületeit most lebontják, s itt építik majd fel az új nagyművelőházat. Az üzletek már jórészt kiköltözködtek a régi »bagolyvárba«, s hamarosan csakánysok, épületbontók szállják meg az avas épületet. Képünkön: költözködnek az üzletek

Öntözés ma és holnap

Tudósok, mérnökök, közgazdászok és más szakemberek népes munkaközössége — összefüggésben más megyékkel — elkészítette Csongrád megye 20 éves távlati öntözési és vízgazdálkodási tervét. E nagyszerű program páratlan lehetőségeket tartogat a Duna—Tisza közli, Csongrád Bács-Kiskun megyei sívó homokok számára is. E terv keretében megépül többek között a Dunát és a Tiszát egybekapcsoló főcsatorna is, melyről annyit álmodtak, ábrándoztak eddig a két nagy magyar folyó között élő emberek. A tervet szerezte az új Duna—Tisza közli főcsatorna Kiskunhalas—Kecskemét vonalában szeli át a lefelé húzó homokvonalat. Ebből indul majd egy mellékág, mely a jelenlegi elgondolások alapján Kiskunhalas és Kecskemét vonalától egészen Mórhalom térségéig nyújtózik.

E grandiózus csatornaépítési program — ha megvalósul — valóságos édenkertté változtatja az egykori kun pusztákat. A termelőszoftoketi, állami gazdasági szőlőtelepek, gyümölcsösök tízezer holdjaira juttatja el a vizet. S ezután már csak múló rossz emlék lesz itt a pusztító szárazság. Így válik majd Alföldünk Nyugat-Európa egyik legnagyobb »gyümölcsös-zöldes kocsarává«.

E csodálatosan szép tervek képezik a mi tisz-eink nagyszerű holnapját, a megvalósult szocializmus egy részét a parasztemberek számára. Ezért a már nem is nagyon távoli jövőért most is állandóan nagyon keményen kell dolgozni. A 20 éves Duna—Tisza közli öntözésfejlesztési programot öt éves tervidőszakokra bontották. S a folyók mentén ezekben az öt éves tervekben is sok tízezer kataszteri holdon kell áttérni a tudományosan irányított belterjes öntözéses gazdálkodásra. E munkában Bács-Kiskun megye után Csongrád megyére vár a legnagyobb feladat. Míg 1961-ben Szolnok megyében már a mezőgazdaságilag művelhető területek 7,6 százalékán folytattak öntözéses gazdálkodást, Csongrád megyében mindössze 2,6 százalékára jutott el a Tisza és a Maros vize. Ennél csak Bács-Kiskun megyében rosszabb a helyzet, ahol tavaly még a területek csak az 1,1 százalékát tudták öntözni.

Idén azonban a Tisza és a Maros mentén is óriási lépést tettünk előre. Nagy anyagi áldozatok árán 16 470 kataszteri holdról 27 300 holdra növeltük az aszálytól védett, öntözött területeket. S ezzel eddig mintegy 55 százalékra teljesítettük a 20 éves távlati terv első szakaszának programját. A Magyar Szocialista Munkáspárt megyei bizottsága és a megyei tanács határozata alapján 1965-ig, az első tervidőszak végéig, 54 800 kataszteri holdra kell növelnünk öntözött területeinket.

E terv megvalósulása nem okozhat számunkra különösebb gondot akkor, ha a hőmezővásárlási és a szentesi vízgazdálkodási társulatokat követve újabb társulatok is segítik az öntözés fejlesztését. Ezekben a társulatokban összefognak az egy vízrendszerben levő tsz-ek, s közös erővel maguk is komolyabb anyagi áldozatokat vállalnak magukra. Nem várnak mindezt az államtól.

A szegedi és a szegedi járás tsz-eiben is sokkal gyorsabban haladhatnánk előre, ha a gazdaságok bátrabban alkalmaznák az öntözés egyszerűbb formáját, a barázdas vagy más néven a csörgedeztető öntözést. E helyett azonban most még leginkább az állami pénzből épülő korszerűbb esztergő berendezések tömeges megépítésére várunk. Pedig — a Felgyői Állami Gazdaság levevényi üzemegységének tapasztalatai mutatják ezt — egy-két árasztással is — a hagyományos eredményekhez képest — megkészszeresíthetjük a kukorica átlagtermését, s nyolc-tízszert annyi állatot tarthatunk el a korábbiakhoz képest az öntözött legelőkön.

A szegedi tsz-ek közül a baktói felszabadulás és az újszegedi Haladás gazdái mutatnak igazán követésre méltó példát. E két mezőgazdasági üzemben idén már összesen 1047 kataszteri holdat öntöztek. Ezzel azonban még koránt sincsenek kiaknázva a szegedi lehetőségek. Baktóban az egykori birkalegelőket ezekben a napokban további 150 holddal csökkentik. Ezeket a haszontalan, isten átká földet holdanként 18—20 mázsza rizst és sok takarmányt adó földkékké alakítják át. Hasonló vállalkozásokra lenne szükség a Tisza szegedi alsó szakaszán is az Új Elet és a Tancsics Tsz-ek határaitban. Itt azonban akadály még az, hogy a Holt-Tisza vizét öntözésre alkalmatlanná teszi a városi szennyvíz. Az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság hamarosan meg akarja oldani ezt a problémát. A Holt-Tisza-ág elrekesztésével a szennyvíz közvetlenül a Tiszába folyhat, a Holt-Tisza-ág pedig mintegy 8—9 kilométeres szakaszon két átemelő segítségével lehetővé válik majd az öntözés.

Mind e lehetőségek s a tervek folyamatos megvalósítása tsz-einket is sok olyan komoly feladat elé állítja, melyeket csak a szövetkezeti gazdálkodhatnak meg. Kérdés: el tudják-e viszonylag rövid idő alatt tömegesen sajátítani a tsz-ekben az öntözéses gazdálkodás, növénytermesztés bonyolult, szerteágazó mesterségét. Olyan szövetkezeti parasztságból lett szakemberek van szükség, kik irányítani tudják az új öntözőtelepek építését, s kellő járatossággal rendelkeznek az öntözőművek üzemeltetésében is.

Kormányunk az öntözéses szakemberképzés fejlesztésében is óriási áldozatokat vállalt magára. Idén az agrár-egyetemen megkészszerzték a leendő öntöző szakmérnökök számát, ugyanakkor átképző tanfolyamokat is szerveztek agrármérnökök számára, melyeken egyetemi szinten oktatják az öntözéses gazdálkodás speciális ismeretait. Felsőfokú mezőgazdasági technikumokban is új öntözéses növénytermesztési tagozatokat létesítettek. A gépészeket, brigád- és munkacsoport-vezetőket, szak-

munkásokat azonban leginkább helyben kell kiképezni. A szakemberképzés — legalábbis alapfokon — már azokban a tsz-ekben is el kell mihamarabb kezdeni, melyek határaitban esetleg csak évek múltán válik lehetővé a nagyobb arányú öntözés. Ez korántsem könnyű dolog. Szükséges, hogy a vízügyi szakemberek e tekintetben is több segítséget nyújtsanak a gazdaságoknak. Már most jelezzük: mikor, mekkora területen öntözhetnek majd és hány szakmunkásra lesz szükség az adott gazdaságban?

Azon is gondolkodnunk kell, miként lehetne az új öntözőtelepek tervezési időszakát legalább a felére csökkenteni. Forgó László, az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság igazgató-főmérnöke mondotta el, hogy voltaképpen nem is a tervezés ideje hosszú, hanem az az idő, amíg a tervet a legkülönbébb hatóságok jóváhagyják, s a Nemzeti Bank is hozzájárul a szükséges beruházási összeg folyósításához.

Az eddigi gyakorlat szerint egy-egy szövetkezeti vízügyi beruházás tervezési és adminisztrációs ügyeinek lebonyolítása általában háromnegyed évig tartott, s emiatt az alapvető munkákra, a kivitelezésre csupán két-három hónap jutott. Ilyen áldatlan bürokratikus körülmények között nagyon nehéz vállalni a felelősséget azért, hogy a létesítmények azután meg is feleljenek a célnak.

Tűrhetetlen az is, hogy a nagyobb vízügyi építkezések ideje leginkább az őszi-téli hónapokra esik. Nyáron, amikor legalkalmasabb az idő erre, a bürokrácia jóvaltöbbé csak az előző évről elmaradt munkákkal foglalkozhat. Sokkal nagyobb felelősséget és irányító tevékenységet kell biztosítani a megyei Beruházási Irodának, nem szabad megengedni — ami eddig Csongrád megyében is gyakori volt —, hogy a megrendelt, megtervezett öntözőtelepeket az utolsó pillanatban lemondják azaz, hogy megmondottuk, mégsem ebben a tsz-ben fejlesztjük az öntözést. Ezek miatt rengeteg értékes munkaidő és pénz vesztett már kárba eddig is. Jellemző, hogy az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság az ilyen és hasonló hibák miatt az idei tényleges munkaprogramját az év kezdetén még alig ismerte. Fogalom volt a vezetői számára, hogy mit kell dolgozni, építeni az idén. Az lenne megközelítően reális helyzet, ha már a tervét kezdetén az öntözési beruházások jóváhagyott dokumentációi és egyéb hivatali levelei legalább 50 százalékban a kivitelezők rendelkezésére állnának.

Ha sikerül megszabadulnunk ettől a komoly nehézségtől, sokkal több idő jut majd az építkezésekre, gyorsabban haladhatunk előbbre a termelésben is. Megyénkben a felszíni vizek és helyenként a csökkenő megoldási lehetőségek több mint 110 ezer kataszteri hold öntözést teszik lehetővé. Tehát második öt éves tervünk végén is még mintegy csak a felét öntözzük annak a területnek, amennyire lehetőségek van. Vidékünkön — ezt bizonyítják a megfigyelések — 10 évből általában 7 aszályos esztendő van. Emiatt sokmillió termelési érték től esünk el. Sokkal, de sokkal kisebbek lennének az időjárás miatt keletkező veszteségek, ha már mindennél öntözénknél, ahol csak lehet. Minden új ötlet, módszer, mely a kivitelezés, tervezés idejét csökkenti, több takarmányban, gabonában, zöldségben és gyümölcsben realizálódik számunkra. S ezért érdemes türelmetleneknek lennünk még akkor is, ha más esztendőkhöz képest az idén már szép sikereket értünk el öntözéses növénytermelésünk fejlesztésében.

CSEPI JÓZSEF